

Försvarsutskottets betänkande 2025/26:FöU19

Kärnämneskontroll och bedömningar av överensstämmelse med säkerhets- och strålskyddskrav i verksamhet med strålning

---

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lagändringar. Förslagen innebär bl.a. att den nuvarande skyldigheten att utföra bedömningar av överensstämmelse med säkerhets- och strålskyddskrav i kärnteknisk verksamhet eller annan verksamhet med joniserande eller icke-joniserande strålning regleras i lag. Förslagen innebär även lättnader för verksamheter som hanterar små mängder kärnämne när det gäller att uppfylla kraven i en ny EU-förordning om kärnämneskontroll.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2026.

Utskottet anser vidare att riksdagen bör avslå samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns två reservationer (V, C, MP).

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:167 Kärnämneskontroll och bedömningar av överensstämmelse med säkerhets- och strålskyddskrav i verksamhet med strålning.

Tre yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Regeringens lagförslag	5
Utskottets ställningstagande.....	6
Vissa övriga frågor om kärnkraft och säkerhet.....	6
Utskottets ställningstagande.....	10
Reservationer	12
1. Kärnkraftsaktörers ansvar för kostnader, punkt 2 (V, C, MP)	12
2. Kärnkraft och totalförsvaret, punkt 3 (V, MP)	12
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	14
Propositionen	14
Motioner från allmänna motionstiden 2025/26	14
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	15

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet
2. lag om ändring i strålskyddslagen (2018:396).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:167 punkterna 1 och 2.

2. Kärnkraftsaktörers ansvar för kostnader

Riksdagen avslår motion

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 33.

Reservation 1 (V, C, MP)

3. Kärnkraft och totalförsvaret

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 50 och

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 44.

Reservation 2 (V, MP)

Stockholm den 9 juni 2026

På försvarsutskottets vägnar

Peter Hultqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Hultqvist (S), Matheus Enholm (SD), Jörgen Berglund (M), Helén Pettersson (S), Björn Söder (SD), Johan Andersson (S), Helena Bouveng (M), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S), Alexandra Anstrell (M), Hanna Gunnarsson (V), Mikael Oscarsson (KD), Mikael Larsson (C), Lars Püss (M), Emma Berginger (MP), Anders Ekegren (L) och Carl Nordblom (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2025/26:167 Kärnämneskontroll och bedömningar av överensstämmelse med säkerhets- och strålskydds krav i verksamhet med strålning. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen. I betänkandet behandlar utskottet vidare tre yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag återges i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendet och dess beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lagändringar. Utskottet hänvisar till de skäl som anförs i propositionen.

Propositionen

I propositionen föreslås ändringar i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och strålskyddslagen (2018:396) som innebär att den nuvarande skyldigheten att utföra bedömningar av överensstämmelse med säkerhets- och strålskydds-krav i kärnteknisk verksamhet eller annan verksamhet med joniserande eller icke-joniserande strålning regleras i lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om förfarandet för bedömning av överensstämmelse och vilka krav en person eller ett organ ska uppfylla för att få utföra bedömningar av överensstämmelse.

Propositionen innehåller vidare förslag om att ett tillstånd för kärnteknisk verksamhet ska kunna återkallas om tillståndshavaren inte följer kraven på att utföra bedömningar av överensstämmelse och avvikelserna är av väsentlig betydelse.

Propositionen innehåller även förslag som kompletterar en ny EU-förordning om kärnämneskontroll som har tagits fram inom Europeiska atomenergigemenskapen (Euratom). Det föreslås att det ska vara möjligt att inrätta en nationell s.k. plats utanför anläggning (location outside facility, LOF). En sådan anläggning gör det lättare för verksamheter som hanterar små mängder kärnämne att uppfylla kraven i förordningen. Den myndighet som regeringen bestämmer ska ansvara för tillsynen och kontrollera att reglerna följs.

Slutligen föreslås att den nuvarande straffbestämmelsen i lagen om kärnteknisk verksamhet, som gäller överträdelser av den tidigare kärnämneskontrollförordningen, tas bort. Någon ny straffbestämmelse för överträdelser av den nya förordningen föreslås inte.

Regeringen beslutade i februari 2026 att begära Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i propositionens bilaga 8. Lagrådet hade inga synpunkter på förslagen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2026.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag.

Propositionen tillstyrks därmed.

Vissa övriga frågor om kärnkraft och säkerhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden. Utskottet hänvisar främst till pågående arbete.

Jämför reservation 1 (V, C, MP) och 2 (V, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 33 föreslås ett tillkännagivande om att alla kärnkraftsaktörer själva ska bära kostnaderna för säkerhet, avfallshantering och olycksförsäkring, vilket enligt motionärerna bl.a. kräver ökade avsättningar för avfallshantering.

I kommittémotion 2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 50 föreslås ett tillkännagivande om att det finns ett behov av ytterligare riskbedömningar av kärnkraft ur ett totalförsvarsperspektiv. Motionärerna vill särskilt lyfta fram erfarenheterna från kriget i Ukraina. Ett identiskt förslag med en likalydande motivering finns i kommittémotion 2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 44.

Bakgrund och pågående arbete

Kärnkraftsprövningsutredningen

Regeringen beslutade i november 2023 om ett kommittédirektiv om en översyn av gällande regler i syfte att underlätta för ny kärnkraft (dir. 2023:155). Enligt direktiven ska utredaren se över nuvarande regler i detta syfte. Uppdraget ska bidra till regeringens målsättning att Sverige senast 2040 ska ha 100 procent fossilfri elproduktion, där kärnkraften är en viktig del. Samtidigt ska kraven på strålskydd och kärnsäkerhet även i fortsättningen vara oförändrat höga. Utredaren ska bl.a.

- utreda hur tillståndsprövningen av kärnkraftsreaktorer enligt både lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och miljöbalken kan effektiviseras, med ökad tydlighet och kortare provningstider som mål
- se över ansökningsavgiften enligt förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten och föreslå de ändringar som behövs för ett ändamålsenligt avgiftsuttag som tar hänsyn till nya reaktortyper

- analysera behovet av att anpassa och vidareutveckla det befintliga kärnavfallsprogrammet för hantering av avfall från nya reaktorer, genom att analysera och bedöma behovet av ändringar i regelverket mot bakgrund av en möjlig utveckling med nya reaktorer på nya platser, nya aktörer som tillståndshavare och nya reaktortekniker
- analysera och bedöma behovet av att anpassa regelverket för beredskaps- och planeringszoner samt överföring av processparametrar för nya reaktorer på befintliga och nya platser.

Genom tilläggsdirektiv ändrades därefter den del av uppdraget som rör att analysera systemet för omhändertagande av kärnavfall och använt kärnbränsle på så sätt att

- utredaren, i den del av uppdraget som avser analys av kärnavfallsavgifter och säkerheter, ska inrikta sig på hur villkoren för avgifter och säkerheter ska tillämpas när aktörer etablerar sig och avslutar sin verksamhet
- samverkan ska ske med Riksgäldskontoret i relevanta delar och att författningsförslag i tillämpliga delar ska lämnas i förhållande till de förslag till ändringar eller ny författning som Riksgäldskontoret avser att lämna.

Den del av uppdraget som rör tillståndsprövning och avgifter redovisades den 15 januari 2025 i betänkandet Ny kärnkraft i Sverige – effektivare tillståndsprövning och ändamålsenliga avgifter (SOU 2025:7). Mot bakgrund av utredarens förslag lämnade regeringen därefter propositionen En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar till riksdagen. Riksdagen biföll propositionen i maj 2026 (prop. 2025/26:171, bet. 2025/26:NU19, rskr. 2025/26:244).

Utredarens förslag i den del av uppdraget som avser systemet för omhändertagande av kärnavfall och använt kärnbränsle från nya reaktorer redovisades i oktober 2025 i delbetänkandet Ny kärnkraft i Sverige – ett samlat system för omhändertagande av radioaktivt avfall (SOU 2025:104).

Genom ett tilläggsdirektiv från januari 2026 ändrades den del av utredningsuppdraget som innefattar en analys av behovet av anpassningar av beredskaps- och planeringszoner samt överföring av processparametrar (dir. 2026:2). Uppdraget utvidgades till att även omfatta frågor kopplade till lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor. Detta inkluderar krav på ansvarsförsäkring eller annan ekonomisk säkerhet, en förbättrad prövning av sådana säkerheter samt möjligheten att fastställa fasta ersättningsbelopp för anläggningar och transporter.

Utredaren ska därutöver lämna nödvändiga författningsförslag som är förenliga med Sveriges internationella åtaganden enligt Pariskonventionen och Brysselkonventionen.

Utredningstiden förlängdes samtidigt och utredaren ska redovisa sina förslag senast den 15 juni 2026.

Regeringsuppdrag om förutsättningar för drift av kärnkraftverk under höjd beredskap

Enligt den energipolitiska inriktningspropositionen från 2024 (prop. 2023/2024:105, bet. 2024/25:NU14, rskr. 2024/25:201) bidrar kärnkraften med planerbarhet till elsystemet. Enligt totalförsvarspropositionen (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:F6U2, rskr. 2024/25:114) behövs det dessutom tydliga rättsliga förutsättningar för drift av kärnkraft och andra energi-anläggningar vid höjd beredskap.

I nuvarande reglering saknas dock särskilda bestämmelser som skapar förutsättningar för att kärnkraftsreaktorer ska kunna producera el även under höjd beredskap. Det finns exempelvis ingen utpekad funktion med ansvar för att väga samhällets behov av el mot de affärsmässiga och säkerhetsmässiga riskerna med att driva kärnkraftverk under sådana förhållanden.

Vidare saknas bestämmelser om drift av kärnkraftverk under höjd beredskap i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet och i lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor, liksom i tillhörande förordningar.

Mot denna bakgrund gav regeringen i april 2025 Strålsäkerhetsmyndigheten och Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) i uppdrag att utreda förutsättningarna för drift av kärnkraftverk under höjd beredskap (KN2023/03584 och KN2025/00969).

Inom ramen för uppdraget ska Strålsäkerhetsmyndigheten analysera vilka undantag från eller ändringar i gällande lagar, förordningar och föreskrifter som kan vara nödvändiga för att möjliggöra drift av kärnkraftverk under höjd beredskap. Om myndigheten inom sitt ansvarsområde identifierar hinder för sådan drift ska den

- föreslå nödvändiga författningsändringar i lagar och förordningar i syfte att möjliggöra elproduktion
- identifiera vilka beslut som kan behöva fattas, vilket underlag som krävs för dessa beslut och vilka effekter besluten kan få.

Strålsäkerhetsmyndigheten ska samråda med Myndigheten för civilt försvar om författningsförslagen berör lagen (2003:778) om skydd mot olyckor eller tillhörande förordning.

Svenska kraftnät ska inom ramen för uppdraget utreda vilka förutsättningar i elsystemet som kan påverka möjligheterna att driva kärnkraftverk under höjd beredskap samt analysera hur utebliven drift av kärnkraft i ett sådant läge påverkar elsystemets funktion.

Svenska kraftnät ska överlämna resultaten av sin analys till Strålsäkerhetsmyndigheten som ett ingångsvärde i myndighetens del av uppdraget. Mot bakgrund av att kärnkraft omfattas av särskilda regelverk ska Svenska kraftnät därutöver analysera förutsättningarna för att beordra drift av kärnkraft med stöd av 4 § förordningen (2007:1119) med instruktion för Affärsverket svenska kraftnät.

Uppdraget delredovisades i februari 2026 i rapporten Strålsäkerhetsmyndighetens rapport om förutsättningar för drift av kärnkraftsreaktorer vid höjd beredskap (dnr SSM2025-5427).

I december 2025 förlängdes tiden för uppdraget. Det ska nu slutredovisas i november 2026 (KN2025/02350).

Regler för granskning av utländska direktinvesteringar

Hösten 2023 biföll riksdagen regeringens proposition Ett granskningssystem för utländska direktinvesteringar till skydd för svenska säkerhetsintressen (prop. 2022/23:116, bet. 2022/23:JuU32, rskr. 2023/24:3). Lagförslaget i propositionen innebär att en myndighet får möjlighet att granska, och om nödvändigt förbjuda, utländska direktinvesteringar i svenska företag vars verksamhet har betydelse för svenska säkerhetsintressen. Syftet med den nya lagen är att hindra att värdefull teknik eller information eller strategiskt viktiga fastigheter kontrolleras av främmande makt på ett sätt som inte är önskvärt.

De nya reglerna trädde i kraft den 1 december 2023.

Nytt program för kärnavfall

I regeringens vårändringsbudget för 2026 (prop. 2025/26:99), som bereds i finansutskottet under våren 2026, föreslås att regeringen bemyndigas att under 2026 och 2027 ingå ekonomiska åtaganden i form av avtal med bolaget Videberg Kraft AB om fasta kostnader för ett nytt kärnavfallsprogram. Detta program är baserat på etablerad teknik för använt kärnbränsle och radioaktivt avfall från nya kärnkraftsreaktorer. Åtagandena får enligt förslaget uppgå till högst 122 miljarder kronor i 2026 års prisnivå för perioden 2035–2159.

Regeringen föreslår även att regeringen bemyndigas att under 2026 och 2027 ingå ekonomiska åtaganden i form av avtal med Videberg Kraft AB om fördyringar av fasta kostnader för ett nytt kärnavfallsprogram baserat på etablerad teknik för använt kärnbränsle och radioaktivt avfall från nya kärnkraftsreaktorer. Åtagandena får uppgå till högst 61 miljarder kronor i 2026 års prisnivå för perioden 2035–2159.

Utskottet redovisade i maj 2026 sin uppfattning om regeringens proposition genom ett yttrande till finansutskottet (yttr. 2025/26:FöU3y). Utskottet tillstyrkte propositionen, medan företrädare i utskottet för Socialdemokraterna framförde sin uppfattning i en avvikande mening. Riksdagen väntas fatta beslut om propositionen i juni 2026.

Tidigare riksdagsbehandling

När det gäller de aktuella motionsyrkandena om att det behövs ytterligare riskbedömningar av kärnkraft ur ett totalförsvarsperspektiv avstyrkte utskottet våren 2025 identiska förslag (bet. 2024/25:FöU2). Utskottet framhöll bl.a. att det civila försvaret nu byggs upp från en mycket låg nivå och att utvecklingstakten skyndsamt behöver öka samt utgå från de krav som ställs vid höjd

beredskap och ytterst krig. Utskottet uttryckte sig samtidigt positivt om regeringens inriktning inför kommande försvarsbeslutsperiod, nämligen att fortsätta att stärka förmågan inom det civila försvaret, öka utvecklingstakten och prioritera de åtgärder som snabbt ger störst effekt och därmed höjd förmåga inom de viktigaste samhällsfunktionerna. Det sistnämnda innefattar bl.a. funktioner för energiförsörjning. Utskottet framhöll i sammanhanget även att redan påbörjade satsningar inom den kommunala räddningstjänsten behöver fortsätta och ytterligare förstärkas.

En annan uppfattning framfördes i en reservation av företrädare för Miljöpartiet i utskottet.

När det gäller kärnkraftsaktörers ansvar för kostnader i olika avseenden avstyrkte utskottet våren 2025 ett yrkande på detta tema (bet. 2024/25:FöU4). Yrkandet är identiskt med det som behandlas i detta betänkande.

Utskottet konstaterade bl.a. att regeringen de senaste åren har tillsatt flera utredningar om kärnkraft som bl.a. syftar till att analysera frågor om kärnavfall och finansiering kopplad till slutförvar. Utskottet framhöll att det ser fram emot resultaten av dessa utredningar. Utskottet anförde samtidigt att det även fortsättningsvis lägger stor vikt vid den långsiktiga säkerheten i hanteringen av använt kärnbränsle och underströk att förvaringen av sådant bränsle måste vara så säker att den inte medför risker för kommande generationer.

En uppfattning i linje med vad som anfördes i den då aktuella motionen framfördes i en reservation av företrädare för Centerpartiet och Miljöpartiet i utskottet.

Utskottets ställningstagande

I detta avsnitt behandlar utskottet tre motionsyrkanden som på olika sätt rör kärnkraft och säkerhet.

När det till att börja med gäller motionsyrkandet om att kärnkraftsaktörer ska stå för sina egna kostnader bl.a. när det gäller säkerhet, avfallshantering och olycksförsäkring konstaterar utskottet att den pågående Kärnkraftsprövningsutredningen har i uppdrag att se över ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor. Detta omfattar krav bl.a. på ansvarsförsäkring eller annan ekonomisk säkerhet, förbättrad prövning av sådana säkerheter samt möjligheten att fastställa fasta ersättningsbelopp för anläggningar och transporter. Utskottet kan även konstatera att utredaren ska redovisa sina förslag till regeringen i slutet av våren 2026.

Vidare vill utskottet påminna om att regeringen nyligen har lagt fram förslag för riksdagen om ett nytt program för kärnavfallshantering (prop. 2025/26:99). Utskottet redogjorde för sin syn på dessa förslag i ett yttrande till finansutskottet i maj 2026 (yttr. 2025/26:FöU3y).

Utskottet ser ingen anledning att föregripa vare sig utredarens slutsatser eller den pågående beredningen i riksdagen genom att förorda ett tillkännagivande så som föreslås i det aktuella motionsyrkandet.

När det vidare gäller motionsyrkandena om fler analyser av kärnkraft ur ett totalförsvarsperspektiv vill utskottet framhålla att Strålsäkerhetsmyndigheten för närvarande har i uppdrag att utreda förutsättningarna för att driva kärnkraftverk under höjd beredskap. I uppdraget ingår också att Svenska kraftnät ska bistå i arbetet. Uppdraget ska slutredovisas i november 2026.

Utskottet vill också påminna om att Kärnkraftsprövningsutredningen har i uppdrag att analysera om beredskaps- och planeringszoner för kärnkraft behöver anpassas. Som utskottet redan har konstaterat ska utredaren lämna sina förslag till regeringen i slutet av våren 2026.

Slutligen vill utskottet betona att det förändrade säkerhetsläget ställer höga krav på skyddet av samhällsviktig verksamhet – såsom anläggningar för elproduktion – och på vem som får investera i sådan verksamhet. Med hänvisning till det som tas upp i motionen vill utskottet påminna om att utländska investeringar i Sverige granskas enligt det system för granskning av direktinvesteringar som gäller sedan hösten 2023.

Sammanfattningsvis ser utskottet inga skäl att föregripa det pågående arbetet som rör säkerhetsanalyser och kärnkraft genom att föreslå något tillkännagivande i linje med det som efterfrågas i motionerna.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks därmed.

Reservationer

1. **Kärnkraftsaktörers ansvar för kostnader, punkt 2 (V, C, MP)**

av Hanna Gunnarsson (V), Mikael Larsson (C) och Emma Berginger (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 33.

Ställningstagande

När det gäller utbyggnaden av den svenska energiförsörjningen vill vi inledningsvis framhålla att fokus bör ligga på att bygga ut de kraftslag som är billigast och snabbast går att få på plats. Det är dock tydligt att kärnkraften – som inte hör till dessa kraftslag – kommer att vara en del av det framtida energisystemet.

Mot denna bakgrund vill vi understryka att en långsiktig utbyggnad av kärnkraft förutsätter att den, liksom andra energikällor, fullt ut kan bära sina egna kostnader. Den aktör som vill bygga kärnkraftverk på marknadsmässiga villkor ska därför vara fri att göra det, men ska alltid själv bära kostnaderna för säkerhet, avfallshantering och olycksförsäkring. Detta kräver enligt vår uppfattning kraftigt ökade avsättningar från kärnkraftsaktörerna för dessa ändamål.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. **Kärnkraft och totalförsvaret, punkt 3 (V, MP)**

av Hanna Gunnarsson (V) och Emma Berginger (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP) yrkande 50 och

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 44.

Ställningstagande

Kriget i Ukraina och attackerna mot kärnkraftverket i Zaporizjzja har på många sätt tydligt visat de stora säkerhetsriskerna som kärnkraften innebär.

Utöver de risker som rör strålsäkerhet vill jag framhålla att kostnaderna för att bygga kärnkraftverk är mycket höga och att tillgången till uran är avgörande för att driva dem. I detta sammanhang har dessvärre Ryssland och Kina avgörande roller när det gäller både att finansiera byggandet och att tillhandahålla bränsle för själva driften. Jag kan konstatera att de flesta nya reaktorer som byggs på ett eller annat sätt är beroende av den kinesiska eller ryska staten.

Vidare vill jag påpeka att det inte är någon nyhet att dessa antidemokratiska stater har en expansiv geopolitisk och ekonomisk agenda, och att kärnkraft fått en nyckelroll i deras maktstrategi. Detta är något som regeringen i högre grad bör ta på allvar i sin iver att bygga ny kärnkraft.

Mot bakgrund av att ny kärnkraft nu ser ut att bli verklighet i Sverige anser jag att regeringen bör göra ytterligare riskbedömningar av kärnkraften ur ett totalförsvarsperspektiv, särskilt med hänsyn till erfarenheterna från kriget i Ukraina.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:167 Kärnämneskontroll och bedömningar av överensstämmelse med säkerhets- och strålskydds krav i verksamhet med strålning:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i strålskyddslagen (2018:396).

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:3273 av Linus Lakso m.fl. (MP):

50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ytterligare riskbedömningar av kärnkraft ur ett totalförsvarsperspektiv, särskilt med avseende på erfarenheter av kriget i Ukraina, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3405 av Emma Berginger m.fl. (MP):

44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ytterligare riskbedömningar av kärnkraft ur ett totalförsvarsperspektiv, särskilt med avseende på erfarenheter av kriget i Ukraina, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3596 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla kärnkraftsaktörer själva ska bära kostnaderna för säkerhet, avfallshantering och olycksförsäkring, vilket kräver ökade avsättningar för avfallshantering och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet¹

dels att 27 b § ska upphöra att gälla,

dels att nuvarande 9 § ska betecknas 10 e §,

dels att 1 och 2 §§, den nya 10 e § och 15, 16, 17 och 18 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 10 d, 15 b och 15 c §§, och närmast före 15 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2025/26:168   Föreslagen lydelse

1 §²

Denna lag gäller kärnteknisk verksamhet, *m.m.*

Denna lag *innehåller bestämmelser om kärnteknisk verksamhet och kärnämneskontroll och om anmälningsskyldighet för viss annan verksamhet som har anknytning till kärnteknisk verksamhet.*

Med sådan verksamhet avses

1. uppförande, innehav eller drift av kärnteknisk anläggning,

2. förvärv, innehav, överlåtelse, hantering, bearbetning, transport av eller annan befattning med kärnämne eller kärnavfall,

3. införsel till riket av kärnämne eller kärnavfall,

4. utförsel ur riket av kärnavfall, och

5. utvinning av kärnämnen och bearbetning för koncentration av utvunna kärnämnen.

¹ Lagen omtryckt 1992:1536.

Senaste lydelse av 27 b § 2009:328.

² Senaste lydelse 2026:000.

2 §³

I denna lag avses med

1. kärnteknisk verksamhet:
- a) *uppförande, innehav eller drift av en kärnteknisk anläggning,*
  - b) *förvärv, innehav, överlåtelse, hantering, bearbetning, transport av eller annan befattning med kärnämnen eller kärnavfall,*
  - c) *införsel till riket av kärnämnen eller kärnavfall,*
  - d) *utförsel ur riket av kärnavfall, och*
  - e) *utvinning av kärnämnen och bearbetning för koncentration av utvunna kärnämnen,*
1. kärnteknisk anläggning:
- a) anläggning för utvinning av kärnenergi (kärnkraftsreaktor),
  - b) annan anläggning i vilken en självunderhållande kärnreaktion kan ske, såsom forskningsreaktor,
  - c) anläggning för isotopanrikning, framställning, hantering, bearbetning, förvaring som avses bli bestående (slutförvaring) eller annan förvaring (lagring) av *kärnämne*, med undantag för en anläggning där det bedrivs sådan verksamhet som avses i 1 § *andra stycket* 5, och
  - d) anläggning för hantering, bearbetning, lagring eller slutförvaring av kärnavfall,
2. kärnämne:
- a) uran, plutonium eller annat ämne som används eller kan användas för utvinning av kärnenergi (kärnbränsle) eller förening i vilken sådant ämne ingår,
  - b) torium eller annat ämne som är ägnat att omvandlas till kärnbränsle eller förening i vilken sådant ämne ingår, och
  - c) använt kärnbränsle som inte har placerats i slutförvar,
3. kärnavfall:
- a) använt kärnbränsle som har placerats i slutförvar,
  - b) radioaktivt ämne som har bildats i en kärnteknisk anläggning och som inte har framställts eller tagits ur anläggningen för att användas i undervisnings- eller forskningssyfte eller för medicinska, jordbrukstekniska eller kommersiella ändamål,
2. kärnteknisk anläggning:
- c) anläggning för isotopanrikning, framställning, hantering, bearbetning, förvaring som avses bli bestående (slutförvaring) eller annan förvaring (lagring) av *kärnämnen*, med undantag för en anläggning där det bedrivs sådan verksamhet som avses i 1 e, och
3. kärnämne:
- a) uran, plutonium eller annat ämne som används eller kan användas för utvinning av kärnenergi (kärnbränsle) eller förening i vilken *ett* sådant ämne ingår,
  - b) torium eller annat ämne som är ägnat att omvandlas till kärnbränsle eller förening i vilken *ett* sådant ämne ingår, och
4. kärnavfall:

³ Senaste lydelse 2026:000.

c) material eller annat som har tillhört en kärnteknisk anläggning och blivit radioaktivt förorenat samt inte längre ska användas i en sådan anläggning, och

d) radioaktiva delar av en kärnteknisk anläggning som avvecklas,

4. kärnteknisk utrustning:

a) utrustning eller material som särskilt har konstruerats eller ställts i ordning för bearbetning, användning eller framställning av *kärnämne*, och

b) utrustning eller material som kan användas för framställning av kärnladdningar,

5. radiologisk nödsituation: en plötsligt inträffad händelse som

a) inbegriper en strålkälla,

b) har medfört eller kan befaras medföra skada, och

c) kräver omedelbara åtgärder, och

6. geologiskt slutförvar: en anläggning för slutförvaring som är placerad i berggrunden och som ska ge isolering från biosfären av kärnavfall, *kärnämne* som inte ska användas på nytt eller annat radioaktivt avfall.

5. kärnteknisk utrustning:

a) utrustning eller material som särskilt har konstruerats eller ställts i ordning för bearbetning, användning eller framställning av *kärnämnen*, och

6. radiologisk nödsituation: en plötsligt inträffad händelse som

c) kräver omedelbara åtgärder,

7. geologiskt slutförvar: en anläggning för slutförvaring som är placerad i berggrunden och som ska ge isolering från biosfären av kärnavfall, *kärnämnen* som inte ska användas på nytt eller annat radioaktivt avfall,

8. *Euratoms kärnämneskontrollförordning: kommissionens förordning (Euratom) 2025/974 av den 26 maj 2025 om genomförandet av Euratoms kärnämneskontroll,*

9. *kärnämneskontrollskyldig: den som omfattas av Euratoms kärnämneskontrollförordning enligt artikel 1 i den förordningen, och*

10. *nationell LOF: en anläggning enligt Euratoms kärnämneskontrollförordning som vissa innehavare av små mängder kärnämne kan ingå i och som uppfyller de förutsättningar som framgår av artiklarna 2.29 och 37 i Euratoms kärnämneskontrollförordning.*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 d §

Den som har tillstånd att bedriva kärnteknisk verksamhet ska se till att det utförs bedömningar av om anläggningar och anordningar i

verksamheten överensstämmer med de säkerhetskrav som följer av denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

9 §

I fråga om anordningar för kärnteknisk verksamhet som är av betydelse från säkerhetssynpunkt får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om provning, kontroll eller besiktning.

10 e §⁴

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. sådana bedömningar av överensstämmelse som avses i 10 d §, och

2. vilka krav ett organ för bedömning av överensstämmelse ska uppfylla när det krävs ett sådant organ enligt föreskrifter som avses i 1.

15 §⁵

Ett tillstånd att bedriva kärnteknisk verksamhet kan återkallas av den som har meddelat tillståndet om

1. villkor eller föreskrifter som uppställts med stöd av 8 eller 9 § i något väsentligt avseende inte iakttas,

2. vad som föreskrivs i 11 eller 12 § inte iakttas och det föreligger synnerliga skäl från säkerhetssynpunkt,

3. det i annat fall föreligger synnerliga skäl från säkerhetssynpunkt, eller

4. de skyldigheter som avses i 13 § i väsentlig mån åsidosätts.

Ett tillstånd att bedriva kärnteknisk verksamhet får återkallas av den som har meddelat tillståndet, om

1. villkor som har beslutats med stöd av 8 § inte uppfylls och avvikelserna är av väsentlig betydelse från säkerhetssynpunkt,

2. skyldigheter som anges i 11 och 12 §§ inte uppfylls och det finns synnerliga skäl från säkerhetssynpunkt,

3. det i annat fall finns synnerliga skäl från säkerhetssynpunkt, eller

4. de skyldigheter som avses i 10 d eller 13 § inte uppfylls och avvikelserna är av väsentlig betydelse från säkerhetssynpunkt.

⁴ Senaste lydelse av tidigare 9 § 1990:238.

⁵ Senaste lydelse 2006:648.

Nationell LOF*15 b §*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förutsättningarna för att inrätta en nationell LOF utöver de som följer av Euratoms kärnämneskontrollförordning.

15 c §

Den som är kärnämneskontrollskyldig och som ingår i en nationell LOF ska till den myndighet som regeringen bestämmer lämna de uppgifter, handlingar och rapporter som enligt Euratoms kärnämneskontrollförordning annars skulle ha lämnats till kommissionen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet i första stycket att lämna uppgifter, handlingar och rapporter enligt Euratoms kärnämneskontrollförordning.

16 §⁶

Tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av villkor eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen samt övervakning och kontroll av slutförvar utövas av den myndighet som regeringen bestämmer.

Den myndighet som regeringen bestämmer har tillsyn över att Euratoms kärnämneskontrollförordning, denna lag och villkor eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs samt övervakar och kontrollerar slutförvar.

⁶ Senaste lydelse 1992:1536.

17 §⁷

Den som bedriver eller har tillstånd att bedriva en kärnteknisk verksamhet, den som är anmälnings-skyldig enligt 7 a–7 c §§ och den som tar befattning med utrustning som omfattas av anmälnings-skyldighet enligt 7 c §, skall på begäran av tillsynsmyndigheten

1. lämna *myndigheten* de upplysningar och tillhandahålla de handlingar som *behövs* för tillsynen, och

2. ge myndigheten tillträde till anläggning eller plats, där *han bedriver* verksamhet, för undersökningar och provtagningar, i den omfattning som behövs för tillsynen.

En skyldighet enligt första stycket gäller i den utsträckning som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer även gentemot den som utsetts som övervakare av att de förpliktelser uppfylls som följer av Sveriges överenskommelser i syfte att förhindra spridning av kärnvapen.

Polismyndigheten *skall* lämna det biträde som behövs för tillsynen.

Den som bedriver eller har tillstånd att bedriva en kärnteknisk verksamhet, den som är anmälnings-skyldig enligt 7 a–7 c §§, den som tar befattning med utrustning som omfattas av anmälnings-skyldighet enligt 7 c § och den som är kärnämneskontrollskyldig ska på begäran av tillsynsmyndigheten

1. lämna de upplysningar och tillhandahålla de handlingar som *myndigheten behöver* för tillsynen, och

2. ge myndigheten tillträde till en anläggning eller plats där verksamhet *bedrivs* för undersökningar och provtagningar, i den omfattning som behövs för tillsynen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en skyldighet enligt första stycket även ska gälla gentemot den som utsetts som övervakare av att de förpliktelser uppfylls som följer av Sveriges överenskommelser i syfte att förhindra spridning av kärnvapen.

Polismyndigheten *ska på begäran av tillsynsmyndigheten* lämna det biträde som behövs för tillsynen.

18 §⁸

Tillsynsmyndigheten får besluta om de åtgärder som behövs samt meddela tillståndshavaren de förelägganden och förbud som behövs i enskilda fall för att denna lag eller föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av lagen *skall* följas.

Tillsynsmyndigheten får besluta *de förelägganden mot tillståndshavaren eller den som är kärnämneskontrollskyldig* som behövs för att *Euratoms kärnämneskontrollförordning*, denna lag eller föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av lagen *ska* följas.

⁷ Senaste lydelse 2000:141.

⁸ Senaste lydelse 1995:875.

Tillsynsmyndigheten får även besluta om verkställandet av sanktioner enligt artikel 83.1 i fördraget den 25 mars 1957 om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.

Om någon inte vidtar en åtgärd som *åligger honom* enligt denna lag eller enligt föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av lagen eller enligt tillsynsmyndighetens föreläggande, får myndigheten låta vidta åtgärden på hans bekostnad.

Om någon inte vidtar en åtgärd som *ska vidtas* enligt Euratoms kärnämneskontrollförordning, denna lag, föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av lagen eller ett föreläggande av tillsynsmyndigheten, får myndigheten vidta åtgärden på den åtgärds-skyldiges bekostnad.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2 Förslag till lag om ändring i strålskyddslagen (2018:396)

Härigenom föreskrivs i fråga om strålskyddslagen (2018:396)

dels att 8 kap. 14 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 3 kap. 10 a § och 7 kap. 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

10 a §

Den som bedriver en verksamhet med joniserande strålning eller verksamhet i en omgivning med joniserande strålning, eller som sysselsätter någon för att utföra arbete i en sådan verksamhet, ska se till att det utförs bedömningar av om de tekniska anordningar och den utrustning för mätning eller strålskydd som används i verksamheten överensstämmer med de strålskyddskrav som följer av denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

7 kap.

1 a §

Den som bedriver en verksamhet eller sysselsätter någon med att utföra arbete där det används en teknisk anordning som kan alstra icke-joniserande strålning ska se till att det utförs bedömningar av om de tekniska anordningar och den utrustning för mätning eller strålskydd som används i verksamheten överensstämmer med de strålskyddskrav som följer av denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

8 kap.

14 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter som har betydelse från strålskyddssynpunkt om

1. mät- och skyddsutrustningar, <i>och</i>	1. mät- och skyddsutrustningar,
2. <i>provning, kontroll och be- siktning.</i>	2. <i>sådana bedömningar av över- ensstämmelse som avses i 3 kap. 10 a § och 7 kap. 1 a §, och</i>
	3. <i>vilka krav en fysisk person eller ett organ för bedömning av överensstämmelse ska uppfylla när det krävs en sådan person eller ett sådant organ enligt föreskrifter som avses i 2.</i>

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.